

JAKUB WOJAS

Unia polsko-rosyjska z 1815 r. na tle unii lubelskiej i projektów unii Rzeczypospolitej i Rosji z XVI i XVII wieku

Streszczenie

Okres istnienia Królestwa Polskiego – państwa połączonego z Cesarstwem Rosyjskim więzami unii – nie ma w polskiej historiografii jednoznacznej oceny. Z jednej strony twór ten posiadał własną armię, administrację oraz bardzo liberalną konstytucję. Szybko też znalazł się w dobrej kondycji gospodarczej. Z drugiej jednak strony już w kilka lat po jego utworzeniu pojawiły się pierwsze przypadki łamania konstytucji i prześladowania grup temu się sprzeciwiających. Przełomowym wydarzeniem był bunt podchorążych z 29 listopada 1830 r., który przerodził się w powstanie, nazywane dziś listopadowym. Z perspektywy właśnie tego antyrosyjskiego wystąpienia często postrzega się Królestwo Polskie nie jako równorzędny do I Rzeczypospolitej przejaw polskiej państwowości, ale za coś w rodzaju rosyjskiego protektoratu.

Artykuł prezentuje analizę rozwiązań prawnych, na jakich opierała się unia polsko-rosyjska z 1815 r., w porównaniu do unii lubelskiej i projektów unii Rzeczypospolitej i Rosji z XVI i XVII w. W tekście zostały przedstawione okoliczności, które doprowadziły do powstania Królestwa Polskiego i jego unii z Cesarstwem Rosyjskim, a także wcześniejsze próby połączenia Rzeczypospolitej i Rosji oraz zasady, na jakich opierała się unia Korony i Wielkiego Księstwa Litewskiego. W dalszej części dokonane jest zestawienie poszczególnych zasad tych projektowanych bądź związanych unii. Szczególny nacisk położony został na kwestie związane ze statusem prawnomiędzynarodowym Królestwa Polskiego. W tym kontekście poruszone zostały takie sprawy, jak: zdolność do zawierania traktatów, legacja czynna oraz bierna. Duże znaczenie ma tutaj również kwestia pozycji władcy w sprawach polityki zagranicznej i ewentualnych wpływów Rosji na tę materię.

Wynikające z powyższego ustalenia pozwalają na sformułowanie bardziej obiektywnej oceny okresu istnienia Królestwa Polskiego, przede wszystkim zaś jego statusu prawnego i pozycji, zwłaszcza w odniesieniu do Cesarstwa Rosyjskiego.

Słowa kluczowe: unia polsko-rosyjska – unia lubelska – unia z Moskwą – Królestwo Polskie